

Kostencommunicatie

Transparantie, dilemma's, benchmarking en verantwoording

1. Inleiding

Na de transitie naar een regeling onder de Wtp krijgen deelnemers niet alleen inzicht in hun persoonlijk pensioenkapitaal, maar ook in de mutaties daarin. Premie-inleg en positieve of negatieve rendementen worden voor deelnemers direct inzichtelijk. Maar ook de kosten worden zichtbaar. Veel zichtbaarder dan nu. Dit verhoogde inzicht in de uitvoeringskosten brengt nieuwe verwachtingen, verantwoordelijkheden en communicatieve uitdagingen met zich mee. Richting deelnemers, maar ook naar het verantwoordingsorgaan.

In deze white paper verkennen we de impact van deze nieuwe transparantie rondom kostencommunicatie, de dilemma's die daarbij spelen en de rol van benchmarking en verantwoording.

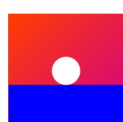
2. Nieuwe transparantie: Wat verandert er voor deelnemers?

Met de invoering van de Wtp beschikken deelnemers over gedetailleerd inzicht in hun persoonlijk pensioenkapitaal en de mutaties daarin. Dit betekent dat zij niet alleen hun opgebouwde vermogen kunnen volgen, maar ook de rendementen en kosten die aan hen worden toegerekend. Deze transparantie leidt naar verwachting tot:

- Meer belangstelling van deelnemers voor hun pensioenvermogen.
- Meer aandacht voor de aan hen toegerekende rendementen en kosten.
- Meer aandacht voor het beleggingsbeleid van fondsen.

Deelnemers krijgen meer aandacht voor de aan hen toegerekende rendementen én kosten

- Vergelijkingen binnen pensioenfondsen (tussen leeftijdscohorten) en tussen pensioenfondsen onderling, zowel door deelnemers als door de media.

Deze ontwikkelingen vragen om een nieuwe manier van communiceren en verantwoorden door pensioenfondsen.

3. De toegenomen belangstelling: kansen en risico's

De grotere transparantie biedt kansen voor het versterken van het vertrouwen van deelnemers, maar brengt ook risico's met zich mee. Deelnemers en media zullen kritischer kijken naar:

- De hoogte en toerekening van rendementen en kosten.
- Verschillen tussen leeftijdscohorten binnen een pensioenfonds.
- Verschillen tussen pensioenfondsen onderling.

Dit vraagt om heldere duiding van cijfers en een proactieve houding van pensioenfondsen in het toelichten en verantwoorden van kosten en baten, waaronder (het niveau van) dienstverlening en rendementen.

Inzicht in kosten ook al vóór de transitie

Een extra uitdaging hierbij, is dat deelnemers zich nu vaak nog niet bewust zijn van de kosten die gemoeid zijn met hun pensioen. Op het huidige UPO worden die kosten niet vermeld. Slechts de zeldzame deelnemer die de moeite neemt het jaarverslag van zijn fonds door te spitten, kan weten wat zijn pensioen kost. Dit lage bewustzijn pleit ervoor al vóór de transitie naar de nieuwe regeling meer aandacht te besteden aan kosten (én de baten die daarmee gemoeid zijn). Daarmee kan worden voorkomen dat de nieuwe regeling door deelnemers geassocieerd wordt met het schijnbaar plotseling maken van kosten.

4. Verantwoording en benchmarking

Met de toegenomen roep om transparantie groeit ook de noodzaak tot verantwoording. Pensioenfondsen moeten hun kosten en

rendementen zowel kwantitatief als kwalitatief kunnen toelichten – in de context van het eigen fonds, maar ook in vergelijking met andere fondsen. Het niveau van uitvoeringskosten wordt in belangrijke mate bepaald door beleidskeuzes van het bestuur. Behalve de wet en de uitingen van toezichthouder AFM, geven ook de Aanbevelingen uitvoeringskosten opgesteld door de Pensioenfederatie (zelfregulering) richting aan hoe deze transparantie vorm moet krijgen. Alleen via goede benchmarking kunnen kosten en rendementen verantwoord gepresenteerd worden aan deelnemers, toezichthouders en media.

Vermogensbeheer:

- Hoe zijn de kosten van vermogensbeheer te verklaren?
- Hoe verhouden rendementen en risico's zich tot de kosten?
- Hoe zijn verschillen binnen het pensioenfonds (tussen cohorten) te verklaren?
- Hoe zijn verschillen met andere pensioenfondsen te verklaren?

Pensioenbeheer:

- Hoe zijn de kosten van pensioenbeheer te verklaren?
- Hoe verhouden deze kosten zich tot het serviceniveau en de complexiteit van de regeling?
- Hoe zijn verschillen met andere pensioenfondsen te verklaren?

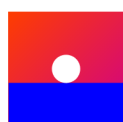
Zonder deze duiding zijn pensioenfondsen kwetsbaar voor kritiek en reputatieschade.

5. Dilemma's

Kostentransparantie brengt dilemma's met zich mee. We schetsen er enkele:

Information overload

Deelnemers krijgen in de aanloop naar de transitie extreem veel (wettelijke verplichte en naar ons idee vaak te technische en gedetailleerde) informatie te verwerken. Kostentransparantie zorgt nog eens voor extra cijfermatige informatie. Het is dus zaak helder te zijn, voor de liefhebber de juiste informatie beschikbaar te stellen,

maar zonder alle deelnemers te overvoeren met details.

Appels en peren

Kostentransparantie leidt al snel tot 'lijstjes'. Welk fonds is duur, welk fonds is goedkoop? Percentages en euro's zeggen echter weinig zonder context. Hoe maak je als fonds duidelijk dat je kosten verantwoord zijn? Hoe laat je zien dat tegenover de kosten ook baten staan die de deelnemer ten goede komen? Dat gaat niet alleen om risico-rendementsverhoudingen en duurzaamheidsambities binnen het beleggingsbeleid, maar ook om het geboden serviceniveau in de pensioenuitvoering. Het gaat dus steeds om het duiden van en rapporteren over kosten in de vierhoek risico/rendement/service-niveau/kosten.

Zonder deze duiding en nuancering dreigt een race to the bottom en een sterke focus op lage kosten als enig zaligmakend doel. Voor een juiste duiding van kosten versus baten, is het in ieder geval nodig om gedegen te benchmarken.

Precisie of begrijpelijkheid?

Kosten kunnen heel precies in beeld worden gebracht. Maar hoever wil je als fonds gaan, en wanneer gaat detaillering begrijpelijkheid in de weg staan?

- Wil je bijvoorbeeld de kosten voor vermogensbeheer per leeftijdsc cohort specificeren en/of toelichten? Een gepensioneerde staat immers bloot aan andere beleggingscategorieën dan een jongere deelnemer. Leeftijdsafhankelijke kostendoorrekening kan dan logisch lijken. Maar het leidt ook tot complexere communicatie. Je kunt als fonds dus ook kiezen voor een toelichting op het collectief kostenniveau.
- Hetzelfde geldt voor de kosten van pensioenbeheer. Een jongere deelnemer maakt bijvoorbeeld veel minder gebruik van klantbediening en keuzebegeleiding dan een deelnemer die vlak voor pensioendatum zit. Wil je dat terug laten komen in de kostentoerekening, of ga je ook hier uit van een algemene deler?

6. Oproep tot samenwerking

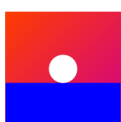
De Wtp-transitie vraagt om een gezamenlijke aanpak. Het denken over de dilemma's rondom kostentransparantie is nog in ontwikkeling. De beste en meest begrijpelijke oplossingen liggen nog niet panklaar. We denken daar graag samen met u over verder.

Vijf stappen op weg naar kosten-transparantie en kostenverantwoording

1. Neem in de communicatie over kosten altijd ook de baten mee. Ga daarbij uit van de vierhoek risico/rendement/serviceniveau/kosten. Kijk daarbij nadrukkelijk niet alleen naar de korte termijn, maar rapporteer ook over een langere termijn.
2. Start al vóór de transitie naar de nieuwe regeling met het verhogen van het bewustzijn dat met pensioenuitvoering kosten gemoeid zijn.
3. Maak uw beleidskeuzes helder: waar wilt u staan op het spectrum van kostenminimalisatie tot maximalisatie van risico-rendementsverhouding en dienstverlening?
4. Zorg voor zeer eenvoudige en begrijpelijke basiscommunicatie over uw beleidskeuzes en de daarmee samenhangende kosten. Vul dat voor de liefhebbers aan met meer details in diepere communicatielagen.
5. Start nu al met benchmarken conform de Aanbevelingen uitvoeringskosten, om uw kosten op het gebied van vermogensbeheer en pensioenuitvoering te kunnen verantwoorden, ook t.o.v. uw peers.

7. Conclusie

De Wtp-transitie biedt kansen voor meer betrokkenheid en vertrouwen, maar stelt ook hogere eisen aan transparantie en verantwoording, zeker ook waar het gaat om kosten. Dat brengt dilemma's met zich mee, en vragen rondom vergelijkbaarheid en benchmarking. De uitdaging ligt hoe dan ook in het vinden van de juiste balans tussen volledigheid en begrijpelijkheid van informatie.

Verder van gedachten wisselen?

Neem contact op met:

Eric Veldpaus

eric.veldpaus@institutionalbenchmarking.org

020 208 8507

06 4447 7921

Sprenkels

Bram van Els

bram.van.els@sprenkels.nl

06 5325 2049

Sprenkels

**INSTITUTIONAL
BENCHMARKING**